

TISKOVÁ ZPRÁVA

Název výstavy: **RODINNÁ POHODA**
Místo: Informační a kulturní centrum NTM,
Nostický palác, Ministerstvo kultury ČR,
Maltézské nám. 1, Praha 1

Vernisáž výstavy: úterý 21. 4. 2009, 18.00 hod
Trvání výstavy: 22. 4. 2009 - 10. 5. 2009

Tisková konference: úterý 21. 4. 2009, 13.00 hod
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR,
Sněmovní 4, Praha 1

www.rodinnapohoda.cz

Tisková konference se uskuteční za účasti politických reprezentantů, zástupců Občanského sdružení Vzájemné soužití a členů rodin, kterým byly státem děti odebrány do ústavní péče. Součástí bude performance umělkyně Tamary Moyzes vytvořena s přispěním rodin postihnutých odebráním dětí.

Výstava současného umění **Rodinná pohoda** poukazuje na problematiku aspekty odebírání dětí ze sociálně slabých rodin a jejich umísťování do ústavní péče. Na výstavě organizované občanským sdružením Vzájemné soužití ve spolupráci s Národním technickým muzeem vystavuje přes 20 českých, slovenských i mezinárodních umělců a umělkyní. Prezentovaná díla kriticky reflektují problém odebírání dětí a poukazují na neblahý vliv zásahů úřední moci do rodinných vztahů.

V širších souvislostech pak díla problematizují téma (ne)kompletní rodiny v politických, sociálních a kulturních souvislostech.

Výstava v prostorech Informačního a kulturního centra Národního technického muzea v Nostickém paláci na Maltézském náměstí představuje videa, objekty, instalace, grafiku, fotografie i komiks. Iniciátorka projektu a zároveň jedna z vystavujících umělkyní Tamara Moyzes k projektu uvádí: „Už několik let pracuji s romskou problematikou, ať už v oblasti umění nebo aktivismu. Občanské sdružení Vzájemné soužití mě oslovilo s prosbou vytvořit umělecké dílo na toto téma. Mým nápadem bylo zorganizovat větší uměleckou výstavu a tímto nezvyklým způsobem na problém upozornit.“ Tamara Moyzes vystavuje videa a tisky, které vznikly na základě spolupráce s rodinami postiženými odebráním dětí.

Většina vystavujících umělců a umělkyní ve své tvorbě dlouhodobě pracuje také s politickými a sociálními tématy. Svým dílem na výstavu přispěla i známá srbská umělkyně žijící v Německu Tanja Ostojic, která se vyjadřuje k rasistickému myšlení v evropské politice. „Myslíme si, že současné umění může být platformou i pro politické diskuse o ožehavých tématech. Umění by nemělo být vnímáno jen jako estetický jev, jeho spektrum je daleko širší. Těší nás, že výstava proběhne v budově ministerstva, protože právě k politice státu se výstava vyjadřuje,“ uvádějí kurátorky výstavy Lenka Kukurová a Zuzana Štefková.

Pořadatelem výstavy je občanské sdružení **Vzájemné soužití**, které se již několik let zabývá prevencí odebírání dětí ze sociálně slabých rodin a jejich umísťování do ústavů. Kromě terénní práce se sdružení zaměřuje na šíření informací o této problematice a poskytuje právní poradenství klientům. „Stále častěji se ozývají hlasy veřejnosti upozorňující na to, že nejlepším místem pro život a výchovu dítěte je jeho rodina a ne skvěle vybavené a materiálně zásobené dětské domovy, ve kterých děti vyrůstají jako ve ‚skleníku‘ a které je nepřipraví na reálný život. Věřím, že tato výstava bude dalším z impulzů pro veřejnost i politické zastupitele,“ zdůrazňuje předseda sdružení Kumar Vishwanathan.

Kontakt press: Lucia Jamrichová, 777 873 447, luciela@email.cz
Více informací: www.rodinnapohoda.cz, www.vzajemnesouziti.cz

Umělci/kyně:

Darina Alster (CZ), Radovan Čerevka (SK), Pavlína Fichta Čierna (SK), Milena Dopitová (CZ), Kateřina Fojtíková (CZ), Laďa Gažiová (SK), Anežka Hošková (CZ), Shlomi Yaffe (IL), Gabriela Jurkovičová (CZ), Lenka Klodová (CZ), Jana Kochánková (CZ), Tomáš Makara (SK), Tamara Moyzeš (SK), Tanja Ostojčić (SER/DE), Pavla Sceranková (SK), Michal Šiml (CZ), Jana Štěpánová (CZ), TOY_BOX (CZ), Silvie Vondřejcová (CZ), Richard Wiesner (CZ), Dušan Zahoranský (SK), Kateřina Závodová (CZ)

Příběh rodiny V.:

Aktéry tohoto příběhu jsou manželé V., smíšený romsko-český pár a jejich dva synové Milan a Adam, nyní ve věku 5 a 7 let. První dítě se paní V. narodilo, když jí bylo 18 let, otcem dítěte je pan V., který má slovenské občanství. Rodiče i se synem žili v bytě s matkou paní V., v romském ghettu na okraji menšího města. Adam se narodil předčasně a od narození byl mentálně i tělesně postižený. Matka s dítětem docházela na odborná vyšetření a na rehabilitaci. Aby měla rodina klid, rozhodla se přestěhovat na Slovensko k příbuzným pana V. Dítě i matka však mají české občanství a na Slovensku si musely zdravotní péči hradit. Kupovat drahou speciální výživu pro Adama, trpícího intolerancí na kravské mléko, či s ním docházet na rehabilitaci bylo pro rodinu neúnosné. Následovalo odebrání dětí z rodiny a jejich umístění do ústavní péče. Pan a paní V. z našeho příběhu, ale hlavně jejich děti, byly těžce potrestány za chybu, kterou rodiče udělali. Český stát však také nese svůj díl viny. Mladé matce se zdravotně postiženým dítětem neposkytl dostatečnou podporu, odbornou terénní podporu a poradenství, nepomohl zajistit stabilní bydlení.

U mladšího zdravého dítěte nedostala rodina vůbec šanci ukázat, že by jej byla schopna vychovávat. Obě děti byly od sebe odděleny, prakticky se neznají. Kontakt rodičů s dětmi byl z důvodu provozního řádu ústavního zařízení značně omezený. Po dlouhou dobu nebylo dětem umožněno pobývat v domácnosti rodičů z důvodu na výskyt plísně v koupelně či topení pevnými palivy. Soud i orgán sociálně-právní ochrany hledal vždy spíše důvody, proč děti do rodiny nevrátit, než cesty, jak rodinu podpořit. Přikládal větší důležitost odbornosti ústavní péče než citovým vztahům a rodinným vazbám. Třebaže se rodičům podaří dosáhnout návratu dětí do své péče, budou již navždy poznamenány roky strávenými v ústavních zařízeních.

Fakta o problému:

Odebírání dětí z rodin je v České republice značně rozšířené a to i přes praxi ověřené důkazy, že jde o postup mající v drtivé většině případů za následek totální rozklad postižené rodiny, narušení přirozených emočních vazeb dítěte a závažné problémy při jeho socializaci. Množství dětí vyrůstající v anonymním a v důsledku toho patologickém prostředí ústavů je v České republice alarmující (60 z každých 10 000 dětí do 3 let). Aktuální výzkumy problematiky dětí umístěných do ústavní výchovy v zemích EU ukazují, že v České republice je počet dětí do 3 let umístěných do ústavní výchovy mnohonásobně větší než v dalších srovnatelných státech Evropy. Ze 33 evropských zemí je v ČR počet dětí do 3 let umístěných v ústavech vůbec nejvyšší, podobná situace je i u dětí starších 3 let umístěných v dětských domovech (výzkum prof. Kevina Browna z University of Birmingham realizovaného v letech 2003-2005). V současné době je do ústavní výchovy umisťována více než polovina dětí z důvodu nepříznivé sociální situace rodiny a další třetina z důvodů zdravotně-sociálních, přičemž romské děti tvoří velice významné procento z celkového počtu dětí umístěných do ústavní výchovy. Z valné většiny se tedy nejedná o děti opuštěné, sirotky nebo o děti týrané či zneužívané, ale o děti z chudých rodin.

Umístěním dítěte do ústavní výchovy řeší mnohdy pracovníci sociálně-právní ochrany dětí situaci, která by byla řešitelná intenzivní sociální prací s ohroženou rodinou – podporou, asistencí, nácviky, doučováním dětí, atd., avšak na níž v důsledku pracovního přetížení nemají tito sociální pracovníci kapacitu. Síť služeb pro podporu rodin je nedostačující a spolupráce státu a neziskových organizací se rozvíjí jen pomalu.

Děkujeme za pomoc při organizaci výstavy:

A2, Boxed, Kino Aero, Kino Světozor, OP Tiger, Pragoplakát, ProMoPro, Radio 1, Romea TV, Studio Element, Studio Metropolis

Výstava se koná pod záštitou Petra Nečase, Michaela Kocába, Ondřeje Lišky, Kateřiny Jacques, Dagmar Molendové a Michaely Šojdrové, akce byla finančně podpořena Nadací OSF Praha.